

Ο Δήμος Θεσσαλονίκης τιμά τους ευεργέτες του:
Αφιέρωμα Γ.Θ. Βαφόπουλου
(επιμέλεια-παρουσίαση: Λένα Αραμπατζίδου)

Αν οι βιώσιμες πόλεις είναι στοιχείο του παρόντος και του μέλλοντος, ο Δήμος Θεσσαλονίκης ορίζει ως πτυχή αυτής της βιωσιμότητας την ανθεκτικότητα της πολιτιστικής κληρονομιάς. Η ανθεκτικότητα όχι απλώς ως προστασία και διατήρηση αλλά ως ανανεούμενη εμπίωση και ζωοποιός συγκερασμός με τα πρόσωπα και τα έργα της πολιτισμικής κληρονομιάς ενδυναμώνεται τώρα μέσα από την οργανική επαφή της πόλης με τους ευεργέτες της. Τέτοιο παράδειγμα αποτελεί το εκδοτικό Αφιέρωμα του Δήμου Θεσσαλονίκης στον ποιητή και ευεργέτη της πόλης Γιώργο (Γ.Θ.) Βαφόπουλο, ο οποίος δεν συνέβαλε απλώς στη δημιουργία ποιητικής παράδοσης στη Θεσσαλονίκη αλλά και στη δημιουργία του δικτύου των Βιβλιοθηκών της, για τη διεύρυνση του οποίου κατέλιπε το σύνολο της περιουσίας του μετά τον θάνατό του 25 χρόνια πριν (15 Σεπτεμβρίου 1996).

Το εκδοτικό αφιέρωμα του Δήμου Θεσσαλονίκης σκύβοντας με φροντίδα πάνω στην ποιητική κληρονομιά του Βαφόπουλου την ανασυνθέτει στην ολότητά της, την καταγράφει, την μελετά συνθέτοντας το πορτραίτο της μέσα από διεξοδική σκιαγράφιση των ειδοποιών γνωρισμάτων της και την ξανασυστήνει στον αναγνώστη της σύγχρονης εποχής. Η μελέτη αυτή, που εκτυλίσσεται γενετικά παρακολουθώντας την εξέλιξη του έργου μέσα στην εξέλιξη του χρόνου και με δεδομένο ότι η ζωή (1903-1996) και το έργο (1920-1996) του Βαφόπουλου καλύπτουν όλη σχεδόν την έκταση του 20ού αιώνα, ξανασυστήνει ταυτόχρονα στον αναγνώστη την ιστορία του 20ού αιώνα, πολιτική και κοινωνική, πνευματική και λογοτεχνική, αναδεικνύοντας κομβικούς σταθμούς και εμβληματικές στιγμές ή ανασύροντας από το περιθώριο και φέρνοντας στο φως πιο αφανείς πτυχές γεγονότων και καταστάσεων του 20ού αιώνα.

Ο 20ός αιώνας με εμβληματική την ταυτότητα του μοντερνισμού βρίσκει στο πρόσωπο του Βαφόπουλου έναν χαρακτηριστικό εκπρόσωπο με ιδιόλεκτη εκφορά, η οποία εδραιώνεται στη χρήση της χωρικής φόρμας και τη σχάση χώρου και χρόνου που προσδιόρισε και την επιστήμη (βλ. Einstein) στην έναρξη μιας καινούριας εποχής. Αυτή η εποχή, κατά την οποία το σώμα της ανθρωπότητας πληγώθηκε από αλληπάλληλους πολέμους, αποτύπωσε τον κατακερματισμό, τον συνακόλουθο κλωνισμό της βεβαιότητας, την αβεβαιότητα και την αμφισημία μέσα από μια κατακερματισμένη, αβέβαιη και αμφισημη εκφραστικότητα που σημάδεψε και τη φυσιογνωμία της. Μέσα σε αυτή την εκφραστικότητα ο Βαφόπουλος ανακτά με το δικό του ιδιόλεκτο την ιδιοπροσωπία του και γράφει μια δική του εκδοχή μοντερνισμού παράλληλα με τον μοντερνισμό της Αθήνας και του Σεφέρη και παράλληλα με τον μοντερνισμό των άλλων

μοντερνιστών της Θεσσαλονίκης στον κύκλο του περιοδικού *Μακεδονικές Ημέρες*.

Παράλληλα με το ποιητικό επιτελεί κοινωνικό έργο σε μια ώσμωση που παραπέμπει στην αντίληψη του Αριστοτέλη ότι ο ευεργέτης είναι κάτι ανάλογο με τον τεχνίτη ή τον καλλιτέχνη. «Ο καθένας τους αγαπάει το έργο που έκανε με τα ίδια του τα χέρια περισσότερο από ό,τι θα τον αγαπούσε το έργο του, αν αυτό ζωντάνευε. Ίσως όμως αυτό συμβαίνει στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό στους ποιητές, γιατί αυτοί έχουν μια υπερβολική αγάπη για τα ποιήματά τους, που τα λατρεύουν σαν παιδιά τους. Με αυτό λοιπόν είναι που μοιάζει η περίπτωση των ευεργετών. Αυτό που έχει δεχτεί την ευεργεσία τους είναι το έργο τους· το αγαπούν λοιπόν περισσότερο από ότι το έργο αγαπάει αυτόν που το έκανε». Όταν ο Βαφόπουλος έφτιαξε με τη γυναίκα του Αναστασία το Βαφοπούλειο Πνευματικό Κέντρο είπε ότι επιστρέφει στη Θεσσαλονίκη και τα παιδιά της όσα αυτά του πρόσφεραν. Τώρα ήρθε η ώρα να επιστραφεί η τιμή σε αυτόν και το έργο του.

Η απόδοση τιμής με παρουσίαση του εκδοτικού αφιερώματος θα γίνει την Τετάρτη 29 Σεπτεμβρίου, ώρα 19.00 στο Ανοιχτό Αμφιθέατρο του Δημαρχείου Θεσσαλονίκης.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ
ΣΤΟΝ
Γ.Θ. ΒΑΦΟΠΟΥΛΟ
ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

ΑΠΑΝΤΑ ΤΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

επιμέλεια - παρουσίαση
Λένα Αραμπατζίδου

ΔΗΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΒΑΦΟΠΟΥΛΕΙΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ! ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ !
(Μουσική α' σκηνής πορτο ζυβερτός)

Αφιερώνεται σ' όσους την αγάπησαν.

Όταν, παρμυά φασά, την τελευταίαν αλγή ανθρωπότητας,
κ' έβω επ' τη θύρα σου, με απογοήτευση και φρίκη,
τόν κρότο τῆς ανθρωπότητας σου πηγαίνι άνοήτους,
με όβλε παρτός με' άνοητους μεταμέλεις δά σου μένει,
ολάτορα ζήταρα σου, και δά τα βαρύνει ή όδύνη,
προσκάθησε με' αγάπη, με' ολόκληρ ή περιουσία σου
τό έφαιστον όραμα, τό μέγα όραμα αϊτός τῆς πόλης,
και αγάπης τόσο πορτός, και έγώλεσες με' παιδός.

Ό μέγας πόθος σου, και δά τῆς ολκονδῆ για πάντα,
όταν έφασα τῆς τελευταίης όμψης σου ές τῆς πηγαίου

[...]

και με' αγάπης άπ' τῆς γεμιστοῦ παράδοξου τῆς γρήγης
τό ήρό γερότορωλο ανθρωπότητας τα δάματα σου.

Όραμα αϊτό προσκάθησε γιαρά ή συγκρατήτους,
γιατί από χύτης άνοητους γιας πούλο άψίφα
ό δάναλο, μάτω άπῆς δῶς γρηναί μεαίτη τῆς όνομο.

1926

Γ. Θ. Βαφόπουλη.

ISBN 978-960-6687-48-8
978-960-6687-50-1 (set)